

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 2022

**Безпечне середовище для учнів та вчителів:
виклики та практичні рішення**

**Збірник матеріалів
всеукраїнського науково-практичного семінару**

Київ - 2022

УДК: 373.3/5:005](082)Ц 75

Ц 40

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту цифровізації освіти НАПН України
(протокол № 6 від 27квітня 2022 р.)*

Рецензенти:

- Іванова С. М.** к.пед.н., зав.відділом відкритих освітньо-наукових систем,
Інститут цифровізації освіти НАПН України
- Соколюк О.М.** к.пед.н., учений секретар, Інститут цифровізації освіти
НАПН України

Ц 40 Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи:
2022 (Безпечне середовище для учнів та вчителів: виклики та
практичні рішення) : зб.матеріалів всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 3
березня 2022 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: Інститут цифровізації
освіти НАПН України: 2022. 106 с.

ISBN 978-617-8226-10-7 - PDF

Матеріали збірника присвячено питанням щорічного всеукраїнського науково-практичного семінару «Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2022 (Безпечне середовище для учнів та вчителів: виклики та практичні рішення). Окреслено питання подолання викликів в освітньому процесі, спричинених пандемією COVID-19 та відповідно створення безпечного цифрового освітнього середовища НУШ. Висвітлено практичні кроки у напрямі цифровізації освіти та розвитку цифрової компетентності вчителя, описано теоретичні та практичні питання використання ІКТ у професійній освіті та підвищенні кваліфікації вчителя.

Для розробників освітньої політики, вчителів, науковців, управлінців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, широкої педагогічної громадськості.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

ISBN 978-617-8226-10-7 - PDF

© ІЦО НАПН України, 2022

ЗМІСТ

ВИКОРИСТАННЯ СЕРЕДОВИЩА ГЕЙМИФІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ ІНФОРМАТИКИ Дмитро Вербовецкий, Василь Олексюк	5
ЗАХИСТ ДАНИХ ДІТЕЙ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ РІШЕННЯ Вікторія Гальперіна	8
ОНЛАЙН-ВОРКШОП ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ Марія Гриньова	12
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ Олена Гриценчук	16
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Світлана Іванова, Алла Кільченко	20
ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ У ВАРШАВІ Ірина Іванюк	24
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОГО ПОКОЛІННЯ ЯК ЕКОСИСТЕМИ Любов Карташова	28
ДОБІР КОРИСНИХ СЕРВІСІВ ЩОДО ВИБОРУ ЖУРНАЛУ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ НАУКОВОЇ СТАТТІ Алла Кільчено, Олександр Шимон.....	32
МЕТОДИ КІБЕРГІГІЄНИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ Оксана Кравчина	42
ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНО-АПАРАТНОГО КОМПЛЕКСУ ARDUINO ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ Сергій Крамар	48

СЕРВІС Elsevier JOURNAL FINDER ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШУКУ ЖУРНАЛУ ДЛЯ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ Ю.Лабжинський, М.Шиненко	52
РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ЗДАТНОСТІ ДО ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОГО МИСЛЕННЯ: АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД Марія Лещенко, Лариса Тимчук	61
ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ОСВІТИ КРАЇН ЄВРОПИ Ірина Малицька	65
ДОБІР ПОТЕНЦІЙНИХ ЖУРНАЛІВ ДЛЯ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ MANUSCRIPT MATCHER В ENDNOTE Тетяна Новицька, Віталій Ткаченко	71
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТУ САМООЦІНЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ Оксана Овчарук	80
ОНЛАЙН ЗАСТОСУНКИ НА УРОКАХ ХІМІЇ, БІОЛОГІЇ Аліна Останіна	84
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ПРОГРАМІСТІВ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ Марія Сідорко	90
ЗАСОБИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ Ірина Пилипчук	95
РОБОТА ВЧИТЕЛЯ З ІНТЕРНЕТ-БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ Раїса Василенко	99

МАРІЯ ГРИНЬОВА

*старший викладач кафедри освітньої політики,
здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (поза аспірантурою)
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», м.
Одеса*

ОНЛАЙН-ВОРКШОП ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Ключові слова: *онлайн-воркшоп, проєкта діяльність, неформальна освіта, освіта*

Карантинні обмеження, викликані пандемією COVID-19, внесли корективи у різні сфери життєдіяльності і сприяли активізації використанню онлайн-форматів формальної та неформальної освіти та комунікації, зокрема і серед учнівської молоді.

В контексті вищезазначеного для активних підлітків особливі втрати стали відчутними в можливостях реалізації партисипативних проєктів, які передбачають «залучення цільової аудиторії до основних процесів проєктування, тобто активну участь користувачів очікуваного результату у спільній розробці та реалізації рішення для себе» [1, с. 58]. Також карантинні обмеження вплинули не лише на формальне, а й неформальне навчання підлітків, що обумовлено першочергово низьким рівнем інформаційно-комунікаційної компетентності, зокрема навичок роботи із онлайн-інструментами навчання та комунікації.

Результатом пошуку відповідей на ці виклики стало ініціювання в межах діяльності Одеської обласної школи громадянської партиспації дітей та дорослих «УСі В ДІІ!», яка діє на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», низки заходів в онлайн-форматі.

В нашому дослідженні ми зосередимо увагу на практиці проведення онлайн-воркшопів і розглядатимемо термін «воркшоп» (з англ. «workshop» - «робоча майстерня», «практичний семінар», «робоча зустріч») в широкому значенні, а саме як «збір учасників для діяльності виробничого чи навчального характеру тривалістю до декількох днів, що ставлять за мету вирішення певних завдань і супроводжуються демонстрацією практичного досвіду роботи» [2, с. 59]. Відповідно, онлайн-воркшоп розглядаємо як воркшоп, який проводиться в онлайн-форматі з активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій навчання та організації комунікації його учасників.

Так, впродовж другого півріччя 2021 р. у тісній співпраці з головою Регіональної дитячої ради при Одеській обласній державній адміністрації був розроблений план проведення онлайн-воркшопу для членів дитячої ради «Проект учнівської молоді для учнівської молоді», серед завдань якого:

- поглибити знання про проєкт, його характеристики та структуру;
- ознайомити із інструментами планування та реалізації партисипативних проєктів;
- опрацювати алгоритм діяльності проєктної команди під час планування та реалізації партисипативного проєкту;
- опрацювати онлайн-застосунки для електронної партисипації учнівської молоді.

Результатом онлайн-воркшопу, реалізація якого триває впродовж лютого-березня 2022 р., має стати створена онлайн-платформа Дитячої Ради при Одеській ОДА «Палітра онлайн-можливостей для неформальної освіти дітей та молоді».

Задля досягнення поставлених цілей під час проведення онлайн-воркшопу використовуються підходи інтерактивного навчання, навчання

через участь та навчання через досвід, що відобразилося у змісті навчальних модулів (табл. 1).

Таблиця 1

**Програма онлайн-воркшопу
«Проект учнівської молоді для учнівської молоді»**

Модуль	Сесія	Зміст
I модуль «Ми команда!»	1	Нормативне підґрунтя партисипації дітей та молоді Сфери партисипації дітей та молоді
	2	I етап партисипативного проєкту: об'єднуємося в проєктну команду
II модуль «Чудова ідея!»	1	Інструменти дослідження соціального середовища Інструменти обговорення та ухвалення рішень
	2	II етап партисипативного проєкту: обираємо кращу ідею проєкту
III модуль «Потрібен план!»	1	Стейкхолдери участі дітей та молоді на місцевому рівні Адвокація участі молоді на місцевому рівні
	2	III етап партисипативного проєкту: розробляємо план дій
IV модуль «Рухаємося далі!»	1	Підводні камені у реалізації проєктів Бути лідером для себе/для інших
	2	IV етап партисипативного проєкту: переглядаємо виконання поточних завдань
V модуль «Настав час слави!»	1	Секрети успішної презентації Секрети успішного виступу
	2	V етап партисипативного проєкту: готуємося до презентації проєкту
VI модуль	1	Критерії якості партисипативних проєктів

«Святкуємо		Корисні поради: від ідеї до реалізованого проєкту
успіх!»	2	VI етап партисипативного проєкту: оцінюємо якість проєкту

Як видно з таблиці 1, програма онлайн-воркшопу передбачає проведення шести модулів впродовж двох місяців, які складаються з двох сесій: I сесія має просвітницько-навчальний характер, II сесія – навчально-практичний. Слід відмітити, що програма є універсальною для проведення в офлайн та онлайн-форматі.

Для здійснення навчальних активностей та комунікації в онлайн-форматі передбачено створення групи в Telegram та проведення сесій на платформі ZOOM з використанням таких основних онлайн-застосунків в процесі планування та реалізації партисипативного проєкту:

- на етапі командотворення: Padlet, Jamboard, AnswerGarden, Google Форми;
- на етапі дослідження соціального середовища: Google Форми;
- на етапі генерування ідей: Padlet, Jamboard;
- на етапі планування: Google Документи, MindMeister, Flippity;
- на етапі реалізації: Google Документи, Netboard, ThinkLink, Milanote;
- на етапі підготовки до презентації: Emaze, Renderforest, Canva;
- на етапі оцінювання: Timetoast, AnswerGarden, Mentimeter.

Загалом, розроблена нами програма онлайн-воркшопу та організована відповідно до неї навчально-практична діяльність, окрім безпосередньо поставлених цілей, сприятиме розвитку особистості підлітка, зокрема лідерських якостей та спроможності до лідерства в онлайн-форматі взаємодії. До того ж, отриманий під час участі в онлайн-воркшопі досвід лідери учнівського самоврядування зможуть перенести у своє повсякденне життя, зокрема для активізації діяльності в онлайн-

форматі учнівського самоврядування та ініціювання підлітками партисипативних проєктів.

Список використаних джерел:

1. Гриньова М.В. Демократичне лідерство у спільноті учнівської молоді засобами партисипативного проєктування». *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Дніпро, 2021. С. 57-59.
2. Блудова Ю. О. Студентський WORKSHOP – ефективний інструмент освіти. *Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. Діалог культур як чинник інтеграції : матеріали IV-ї Міжнар. наук.-практ. конф.*. Ужгород, Херсон: Посвіт, 2019. С. 59–60.

ОЛЕНА ГРИЦЕНЧУК

*кандидат педагогічних наук, ст. наук. співробітник
відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
ІЦО НАПН України, м. Київ*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ

Ключові слова: *інформаційні і комунікаційні технології, цифровізація освіти, освіта Нідерландів.*

Актуальним питанням сучасної освіти є ефективне використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Цифровий порядок денний для Європи є однією з провідних ініціатив у рамках стратегії соціально-економічного розвитку Європейського Союзу «Європа 2020», прийнятої Європейською Радою у 2010 році. Впровадження електронного навчання (eLearning) є провідним напрямком модернізація